

**การศึกษาความสัมพันธ์และอำนาจการทำนายของสมรรถนะทางวัฒนธรรมที่มีต่อความสามารถเชิง
สมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสงขลา**

**A Study of Relationship and Predictive Power of Cultural Competencies on the Primary
Competencies of Emergency Accident Professional Nurse in Community Hospitals,
Songkhla province**

สอเลาะห์ เบ็ญอาลี¹, นกษา สิงห์วีระธรรม², กิตติพร เนาว์สุวรรณ³,

Solahah Benalee¹, Noppcha Singweratham², Kittiporn Nawsuwan³,

(Received: December 17,2019; Accepted: January 21,2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้ เป็นการวิจัยหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา 2) ศึกษาสมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา 3) ศึกษาความสัมพันธ์และอำนาจในการทำนายของสมรรถนะทางวัฒนธรรมที่มีต่อความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างคือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา จำนวน 84 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความสามารถเชิงสมรรถนะหลัก .81 และสมรรถนะทางวัฒนธรรม เท่ากับ .74 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติถดถอยอย่างง่าย

ผลการวิจัยพบว่า 1.ความสามารถเชิงสมรรถนะหลักพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.28$, S.D. = 0.48) 2.สมรรถนะด้านความรู้ทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 76.2 และความสามารถทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.07$, S.D. = 0.34) 3.สมรรถนะทางวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา ($r=.335$) และสามารถทำนายได้ร้อยละ 12.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

คำสำคัญ : สมรรถนะทางวัฒนธรรม งานอุบัติเหตุฉุกเฉิน

Abstract

This descriptive predictive correlational research aimed to 1) study primary competencies of emergency accident professional nurses in community hospitals, Songkhla province, 2) study cultural competencies of emergency accident professional nurses in community hospitals, Songkhla province, 3) examine relationship and predictive power of cultural competencies on primary competencies of emergency accident professional nurses in community hospitals, Songkhla province. Sample were 84 professional nurses working for emergency and accident department of community hospitals, Songkhla province, recruited by stratified random sampling. Research instrument was a set of questionnaire which had reliability of .81 for primary competencies and .74 for cultural competencies. Data were analyzed using descriptive statistics and simple regression.

Research results revealed as follows; 1. Primary competencies of emergency accident professional nurses in community hospitals, Songkhla province, overall, were at a high level ($\bar{X}=4.28$, S.D. = 0.48). 2. Competencies of cultural knowledge of emergency accident professional nurses in community hospitals, Songkhla province, overall, were at a moderate level (76.2%) and cultural competencies of emergency accident professional nurses in community hospitals, Songkhla province, overall, were at a moderate level ($\bar{X}=3.07$, S.D. = 0.34).3.

¹ Corresponding e-mail; solahah.benalee@gmail.com เบอร์โทรศัพท์ 089 – 7330838

Cultural competencies were low and positively related to primary competencies of emergency accident professional nurses in community hospitals, Songkhla province ($r=.335$) and its statistically significant prediction was 12.60% ($p=.001$).

Keywords: Cultural Competencies, Emergency and Accident Department

บทนำ

งานอุบัติเหตุฉุกเฉินเป็นบริการด้านหน้าที่มีความสำคัญในการให้บริการดูแลผู้ป่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉินในภาวะฉุกเฉินซึ่งต้องการความถูกต้องรวดเร็วและปลอดภัย พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในงานอุบัติเหตุฉุกเฉินจึงต้องมีความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉิน คือ สนองความต้องการของผู้รับบริการ ซึ่งผู้รับบริการที่มาใช้บริการมีความแตกต่างทางสังคม วัฒนธรรม ภาษา พยาบาลจึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะทางการพยาบาลและคำนึงถึงสถานะทางสังคมและพื้นฐานความแตกต่างแต่ละบุคคล เข้าใจถึงปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพและความเจ็บป่วย เคารพความเป็นบุคคลของผู้รับบริการ โดยปราศจากอคติในด้านเพศ ความแตกต่างทางพื้นฐานทางสังคม ภาษา และวัฒนธรรม เป้าหมายการรักษายาบาลผู้ป่วยหน่วยอุบัติเหตุ-ฉุกเฉินคือผู้ป่วยทุกรายต้อง ปลอดภัย รอดชีวิต ไม่มีภาวะพิการหรือภาวะแทรกซ้อน ดังนั้นการให้การรักษายาบาลต้องมีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามเป้าหมายตัวชี้วัดที่หน่วยงานกำหนด พยาบาลในหน่วยอุบัติเหตุ-ฉุกเฉิน จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะ เป็นผู้นำในการปฏิบัติการพยาบาล ผู้ป่วยอุบัติเหตุ-ฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁽⁸⁾

ความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉิน เป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่ทุกคนในองค์กรต้องมีเพื่อผลักดันให้บุคคลสามารถปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย สมรรถนะหลักพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการประสานความร่วมมือ ด้านการตัดสินใจ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการแก้ปัญหา ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านความรู้เฉพาะสาขา ปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินมีหลายอย่าง เช่น ความเครียด สุขภาพจิตที่ย่ำแย่

ความปลอดภัยในชีวิต เป็นต้น ส่งผลให้สมรรถนะหลักโดยรวมของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉิน กฤตยา แดงสุวรรณและคณะ (2551)⁽⁵⁾ และการศึกษาของเมธิยา พิมพ์เสนาและ สุวิณี วิวัฒน์วานิช (2558) ที่ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามสมรรถนะของผู้ปฏิบัติการพยาบาลชั้นสูงพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านตำแหน่งหน้าที่ ปัจจัยด้านสภาพการทำงาน สัมพันธภาพระหว่างบุคคล การนิเทศงาน นโยบายและการบริหารงาน ปัจจัยเชิงจิตด้านความรับผิดชอบในงาน ลักษณะงาน ความสำเร็จในงาน การได้รับการยอมรับ และความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติตามสมรรถนะของพยาบาลชั้นสูง และจากการศึกษาของกิตติพร เนาว่าสุวรรณ และคณะ (2559)⁽³⁾ พบว่าปัจจัยด้านสมรรถนะทางวัฒนธรรม เป็น ปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตบริการของพยาบาล วิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดชายแดนภาคใต้

สมรรถนะทางวัฒนธรรมมีความจำเป็นของพยาบาลวิชาชีพต่อการให้การพยาบาลโดยเฉพาะ การให้การพยาบาลในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอยะนะ นาทวี เทพา และสะบ้าย้อย ประชาชนส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 75 นับถือศาสนาอิสลามและนิยมใช้ภาษามลายูท้องถิ่นในชีวิตประจำวัน และอีกประมาณร้อยละ 24 เป็น ผู้นับถือศาสนาพุทธ จึงทำให้พื้นที่ที่มีความแตกต่างทั้ง ทางประวัติความเป็นมา เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ภาษา กิตติพร เนาว่าสุวรรณและคณะ(2562)⁽²⁾ ซึ่ง ภาคใต้ตอนล่างที่มีประชากรที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา และภาษา ทั้งชาวไทยเชื้อสายมลายู หรือไทยมุสลิมที่นับถือศาสนาอิสลาม ใช้ภาษามลายูในการสื่อสาร ชาวไทยเชื้อสายจีนและชาวไทยพุทธที่นับถือศาสนาพุทธใช้ภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ ในการสื่อสาร รวมทั้งชนกลุ่มน้อยที่เข้ามาใช้แรงงาน เช่น พม่า เขมร ลาว เป็นต้น สมรรถนะทางวัฒนธรรมเป็น

ความสามารถ เป็นวิธีปฏิบัติที่แสดงออกถึงการให้เกียรติและยอมรับในความเชื่อและพฤติกรรมของผู้รับบริการ และความหลากหลายของผู้ให้บริการเอง สมรรถนะทางวัฒนธรรมเป็นกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องที่ต้องใช้เวลาในการสร้างความเข้าใจ ดังนั้นความสามารถหรือสมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลจะทำให้เข้าใจผู้รับบริการและสามารถปฏิบัติการพยาบาลแบบองค์รวมได้อย่างแท้จริง

จากการทบทวนวรรณกรรม ยังมีรายงานการศึกษาไม่มากนักที่ศึกษาความสัมพันธ์และอำนาจการทำนายของสมรรถนะทางวัฒนธรรมที่มีต่อความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉิน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเพื่อศึกษาความสัมพันธ์และอำนาจในการทำนายของสมรรถนะทางวัฒนธรรมที่มีต่อความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างเสริมสมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และอำนาจในการทำนายของสมรรถนะทางวัฒนธรรมที่มีต่อความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา จำนวน 84 คน คำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power กำหนดค่า Effect Size เท่ากับ 0.3 ค่าความคลาดเคลื่อน (Alpha) เท่ากับ 0.05 และค่า Power เท่ากับ 0.8 ได้มาของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิแบบกำหนดสัดส่วนคงที่ (Proportional Stratified Random Sampling) (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2559) การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Random Sampling) ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิแบบกำหนดสัดส่วนไม่คงที่ (Proportional Stratified Random Sampling) โดยการคำนวณสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างจากการนำจำนวนกลุ่มตัวอย่างหารด้วยประชากรทั้งหมด แล้วจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการหยิบฉลากแบบไม่คืน (Lottery Sampling) จากพยาบาลที่ปฏิบัติงานในแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินแต่ละโรงพยาบาลชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา วุฒิการศึกษา ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉิน โดยพัฒนาจากแบบสอบถามความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินของ กิตติพร เนาว์สุวรรณ (2554)⁽⁴⁾ มาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 49 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นข้อคำถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ให้ค่าน้ำหนักถ้อยแถลงให้คะแนนจากปฏิบัติเป็นประจำและสม่ำเสมอ ให้ 5 คะแนน ถึง ไม่เคยปฏิบัติเลยให้ 1 คะแนน ใช้เกณฑ์ของการแบ่งระดับการรับรู้ของชูศรี วงศ์รัตนะ (2553)⁽⁷⁾ มี 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบประเมินตนเองเกี่ยวกับสมรรถนะด้านวัฒนธรรมโดยพัฒนาจากแบบสอบถามสมรรถนะทางวัฒนธรรมของ ศิริพันธุ์ และประณีต (2557)⁽¹⁰⁾ จำนวน 35 ข้อ ประกอบด้วยความรู้ทางวัฒนธรรม 15 ข้อ ความตระหนักทางวัฒนธรรม 8 ข้อ และทักษะทางวัฒนธรรม 12 ข้อ แบ่งระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมดังนี้

ร้อยละ 80-100 หมายถึง ระดับสูง

ร้อยละ 61-80 หมายถึง ระดับปานกลาง

ร้อยละ 41-60 หมายถึง ระดับพอใช้

ร้อยละ 21-40 หมายถึง ระดับต่ำ

เครื่องมือที่ใช้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัย 1 คน อาจารย์พยาบาลพยาบาล 2 คน ได้ค่า IOC ระหว่าง .67 – 1.00 และนำแบบสอบถามมาทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความสามารถเชิงสมรรถนะหลัก .81 และสมรรถนะทางวัฒนธรรม เท่ากับ .74

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความสามารถเชิงสมรรถนะหลักและสมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางวัฒนธรรมและความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson' Product Moment Correlation) โดยการกำหนดค่าระดับความสัมพันธ์⁽¹⁴⁾ ดังนี้ ค่าสหสัมพันธ์ (r) ตั้งแต่ 0.01-0.20 ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก ค่าสหสัมพันธ์ (r) ตั้งแต่ 0.21-0.40 ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ค่าสหสัมพันธ์ (r) ตั้งแต่ 0.41 - 0.60 ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ค่า

สหสัมพันธ์ (r) ตั้งแต่ 0.61 -0.80 ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับสูง ค่าสหสัมพันธ์ (r) มากกว่า 0.80ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

4.วิเคราะห์อำนาจในการทำนายของสมรรถนะทางวัฒนธรรมที่มีต่อความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา ด้วยสถิติถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis)

จริยธรรมการวิจัย

โครงร่างวิจัยผ่านการรับรองการพิจารณาจากคณะกรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ของโรงพยาบาลสะเดา จังหวัดสงขลา สงขลา รหัส SDSK 1/2562 ลงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2562

ผลการวิจัย

1.ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 96.4 มีอายุเฉลี่ย 36.10ปี (S.D.= 6.67) โดยมีอายุต่ำสุด 24 ปี อายุสูงสุด 55 ปี นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 61.9 รองลงมาคือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 38.1 การศึกษาจบปริญญาตรีร้อยละ 95.2 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลาเฉลี่ย 11.13ปี (S.D.= 6.73) โดยระยะเวลาที่ปฏิบัติงานต่ำสุด 2 ปี สูงสุด 33 ปี

2. สมรรถนะด้านความรู้ทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชน

2.1 สมรรถนะด้านความรู้ทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 76.2 รองลงมาคือระดับพอใช้ร้อยละ 14.3 และระดับสูงร้อยละ 9.5 ไม่พบว่าสมรรถนะด้านวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลาอยู่ในระดับต่ำ

2.2 สมรรถนะด้านความสามารถทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.07, S.D. = .34) หากพิจารณาในรายด้านพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยมีความรู้สึกลอกคิ เหยียดหยาม ดู

ถูกผู้รับบริการที่มาจากต่างวัฒนธรรมได้รับคะแนนอยู่ในอันดับต้น ($\bar{x}=3.33$, S.D. = .86) รองลงมาคือผู้ตอบแบบสอบถามสามารถให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการ ที่มีความรู้ลึก ความคิด ความเชื่อแตกต่างไปจากตนเอง โดยไม่รังเกียจ ($\bar{x}=3.32$, S.D. = .66) และ ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถปรับตัวเข้ากับผู้ที่อยู่ในวัฒนธรรมเดียวกันกับตนเองได้ดีเช่นเดียวกับผู้ที่มาจากต่างวัฒนธรรมกับตนเอง ($\bar{x}=3.31$, S.D. = .56) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือผู้ตอบแบบสอบถามสามารถสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ ภูมิหลัง ความคิด ความเชื่อ ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมของผู้รับบริการได้โดยง่าย ($\bar{x}=2.83$, S.D. = .64)

3. ความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉิน ความสามารถเชิงสมรรถนะหลักพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.28$, S.D. = 0.48) หากพิจารณาในรายด้านพบว่า ทักษะการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.42$, S.D. = 0.57) รองลงมา ด้านการประสานงาน ($\bar{x}=4.42$, S.D. = 0.50) และ การทำงานเป็นทีม ($\bar{x}=4.38$, S.D. = 0.61) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการแก้ไขปัญหา ($\bar{x}=4.01$, S.D. = 0.63)

4. ความสัมพันธ์และอำนาจของสมรรถนะทางวัฒนธรรมที่มีต่อความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา พบว่า สมรรถนะทางวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กับความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลาที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำ ($r=.355$) (ตารางที่ 5) และเมื่อวิเคราะห์สถิติถดถอยอย่างง่ายพบว่า สมรรถนะทางวัฒนธรรมสามารถทำนายความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนายเท่ากับ $R^2 = .126$ แสดงว่าสมรรถนะทางวัฒนธรรมสามารถทำนายความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลาได้ร้อยละ 12.60 โดยสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$\text{สมการในรูปคะแนนดิบ } y = 2.736 + .023$$

(สมรรถนะทางวัฒนธรรม)

$$\text{สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน } Z = .355$$

(สมรรถนะทางวัฒนธรรม)

จากสมการอธิบายได้ว่าเมื่อมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้ความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลาเพิ่มขึ้น .355หน่วย

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์อำนาจการทำนายของสมรรถนะทางวัฒนธรรมที่มีต่อความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา

ตัวแปร	ค่าคงที่	B	Beta	R Square	F
สมรรถนะทางวัฒนธรรม	2.736	.023	.355	.126	11.856

สรุปและอภิปรายผล

1. ความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของกาญจนา กิตศรี (2556)⁽¹⁾ ที่ศึกษาความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลที่ปฏิบัติงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลเชิงคำ จังหวัดพะเยา พบว่าความสามารถเชิงสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานของพยาบาลอุบัติเหตุฉุกเฉินในภาพรวมอยู่ในระดับดีหากพิจารณาในรายด้านพบว่า ทักษะการปฏิบัติ และการประสานงาน อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการวิจัยของ กิตติพร เนาว์สุวรรณ และคณะ (2554)⁽⁴⁾ ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนเขตภาคใต้ พบว่าความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนเขตภาคใต้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านทักษะการปฏิบัติ และงานวิจัยของกฤตยา

แดงสุวรรณและคณะ (2551)⁽⁵⁾ ที่ศึกษาสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินตามการรับรู้ของพยาบาลในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข สามจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่าสมรรถนะหลักรายด้านที่อยู่ในระดับสูงได้แก่ สมรรถนะด้านการประสานความร่วมมือ ทั้งนี้เนื่องจากพยาบาลในห้องฉุกเฉินต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องใช้ทักษะการปฏิบัติงานสูง และมีความสามารถในการประสานงาน ต้องเจอกับเหตุการณ์ฉุกเฉินและต้องมีความพร้อมในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการทำงานร่วมกับบุคลากรหลายฝ่ายและมีบุคคลที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ทั้งผู้รับบริการ ทีมสุขภาพ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นงานที่มีความพร้อมในการปฏิบัติและการประสานงานที่มีความรวดเร็ว มีคุณภาพและการปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงทำให้สมรรถนะด้านการปฏิบัติงานและการประสานงานอยู่ในระดับมากที่สุด

2. สมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา สมรรถนะด้านความรู้ทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติพร เนาว์สุวรรณ และคณะ (2562)⁽²⁾ ที่ศึกษาสมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพตามโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าสมรรถนะทางวัฒนธรรมด้านความรู้มีคะแนนร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม ทั้งนี้เนื่องจากความรู้ทางวัฒนธรรม เป็นความรู้ที่หลากหลาย กระบวนการทางสังคม ศาสนา วัฒนธรรม แบบแผนทางสังคม ของชุมชน วิถีชุมชน ประเพณี พิธีกรรมที่เกี่ยวข้อง สุขภาพ ประกอบกับความรู้ทางวัฒนธรรมเป็นความรู้ที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา ไม่มีในตำราเรียน ทำให้สมรรถนะด้านความรู้ทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง และสมรรถนะด้านความสามารถทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลาในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ เสาวลักษณ์ ทามากและคณะ (2561)⁽¹²⁾ ที่ศึกษา สมรรถนะการพยาบาลสาธารณสุขของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงาน โรงพยาบาลแห่งหนึ่งใน

กรุงเทพมหานคร พบว่า สมรรถนะการพยาบาลสาธารณสุขของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ เอี่ยมวุฒิพัฒนา และศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์ (2560)⁽¹⁰⁾ ที่ศึกษาสมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพแผนกสูติกรรม ในโรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ พบว่าสมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพแผนกสูติกรรม ในโรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้สามารถอภิปรายเพิ่มเติมได้ว่า พยาบาลที่ปฏิบัติงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในจังหวัดสงขลา ซึ่งมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภูมิหลัง ความคิด ความเชื่อ ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ต่างกัน ตลอดจนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 60 นับถือศาสนาพุทธ อาจยังไม่เข้าใจถึงวัฒนธรรมทางศาสนาอิสลามที่มีมากได้อย่างถ่องแท้ และพยาบาลห้องฉุกเฉินต้องใช้ความรู้และทักษะเฉพาะในการทำหัตถการที่ซับซ้อนและต้องทำอย่างรวดเร็วภายใต้เวลาและทรัพยากรที่จำกัด ส่งผลให้พยาบาลต้องปฏิบัติภายใต้ความกดดันอย่างมากจึงมีผลทำให้พยาบาลประเมินระดับสมรรถนะความสามารถทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง

3. อำนาจในการทำนายของสมรรถนะทางวัฒนธรรมที่มีต่อความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา ผลการวิเคราะห์สถิติถดถอยอย่างง่ายพบว่าสมรรถนะทางวัฒนธรรมสามารถทำนายความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทั้งนี้เนื่องจาก สมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉิน ทั้งสมรรถนะทางการประสานงาน การตัดสินใจ ภาวะผู้นำ การแก้ไขปัญหา การทำงานเป็นทีม ทักษะการปฏิบัติ เป็นสมรรถนะหลักที่พยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินพึงมี และจะมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อความสามารถเชิงสมรรถนะหลักทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้เนื่องจากสมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพที่สามารถให้ความช่วยเหลือ ไม่เคยมีความรู้สึกอคติ เหยียดหยาม ดูแลผู้รับบริการที่มาจากต่างวัฒนธรรม ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมที่เหมือนและต่างวัฒนธรรมได้

เหมือนกัน ดังนั้นสมรรถนะทางวัฒนธรรมมีอำนาจในการทำนายสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริลักษณ์ เจริญรุ่งโรจน์ (2559) ที่ศึกษาการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมของพยาบาลแผนกฉุกเฉินในพื้นที่ภาคใต้และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าปัจจัยด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $r=.42$ $p<0.5$

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะทางวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์และสามารถทำนายสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลาได้ ดังนั้นจึงควรสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่เพิ่มสมรรถนะทางวัฒนธรรมให้กับพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดสงขลา เช่นการจัดประชุมวิชาการประจำปีของจังหวัด การจัดทำคู่มือเพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวัฒนธรรม การสอดแทรกในการอบรมระยะสั้น เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- 1.กาญจนา คิตศรี. ความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลที่ปฏิบัติงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลเชิงคำ จังหวัดพะเยา. วารสารสาธารณสุขล้านนา. 9(3). (2556). 166-181
- 2.กิตติพร เนาว์สุวรรณ, ปฐมาภัส โขติพันธ์, เกษศิรินทร์ ภูเพชร และรุ่งนภา จันทรา. สมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพตามโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารวิชาการแพทย์เขต11. 33(3), (2562). 517-528
- 3.กิตติพร เนาว์สุวรรณ, ประไพพิศ สิงห์เสม, สีนินาญ เนาว์สุวรรณ และอัจฉราคำ มะทิตย์. ปัจจัยทำนายพฤติกรรมจิตบริการของ พยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏราชสาขนครินทร์ ฉบับ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 8(3). .(2559). 51-62
- 4.กิตติพร เนาว์สุวรรณ, ชุตินา จันทระประทีน, พงษ์ ชื่นเจริญ และ สีนินาญ เนาว์สุวรรณ. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความสามารถเชิงสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนเขตภาคใต้. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. 17(2). (2554). 69-78
- 5.กฤตยา แดงสุวรรณ, นงนุช บุญยัง และ อังศุมา อภิชาติ. สมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินตามการรับรู้ของพยาบาลในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข สามจังหวัดชายแดนภาคใต้. สงขลานครินทร์ เวชสาร. 26(3). (2551). 227-237
- 6.จุฑามาศ เอี่ยมวุฒิพัฒนา และ ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์. สมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพแผนกสูติกรรม ในโรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและสาธารณสุขภาคใต้. 4(3), (2560). 14-28
- 7.ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 12. นนทบุรี: ไทเนรมิตกิจอินเตอร์โพรเกรสซิฟ.(2553).
- 8.จิตติพร อนุบุญ. การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพอุบัติเหตุ-ฉุกเฉิน โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.(2561)
- 9.เมธิยา พิมพ์เสนาและ สุวิณี วิวัฒน์วานิช.ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามสมรรถนะของผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง. วารสารกองการพยาบาล. 42(2). (2558). 47-59
- 10.ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์ และปราณีต ส่งวัฒนา.วิธีการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดทฤษฎีของ แคมพินฮา-บาโคท. Princess of Naradhiwas University Journal. 6(1). (2557). 146-157

- 11.ศิริลักษณ์ เจริญรุ่งโรจน์. การปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมของพยาบาลแผนกฉุกเฉินในพื้นที่ภาคใต้และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง.วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.(2559).
- 12.เสาวลักษณ์ ท่ามาก, ยุพา วงศ์สรไตร, บุญทิศา สุวิทย์, จจี พงศธรวิบูลย์, พิสมัย พิทักษาวรากร, นาวัน สุรภักดี และปราโมทย์ ภักดี. สมรรถนะการพยาบาลสาธารณสุขของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงาน โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร. วารสารเกื้อการุณย์. 25(2) (2561). 168-184
- 13.Hair, F. J., Black, C. W., Babin, J. B., & Anderson, E. R. Multivariate Data Analysis. (7th ed). New Jersey: Pearson Education. (2010).
- 14.Wiersma W. & Jurs S.G. Research Methods in Education. Massachusetts: Pearson. (2009).